

Handleiding Publiekstelling Boerenzwaluw

1. Waarom tellen?

Door het Jaar van de Boerenzwaluw in 2011 zijn we veel wijzer geworden. Zo weten we nu dat het aantal broedparen in Nederland sinds begin jaren negentig weer licht stijgt. Goed nieuws dus! Maar waarom is het dan toch nodig om te blijven tellen? In de eerste plaats natuurlijk omdat we de vinger aan de pols willen houden. Daarnaast zijn twee belangrijke vragen nog onvoldoende beantwoord in 2011:

- Zijn er regionale verschillen in aantalontwikkeling?
- Welk deel van de broedparen brengt tenminste twee legsels groot?

Als aanvulling op het reguliere Broedvogel Monitoring Project (BMP) is in het kader van het Jaar van de Boerenzwaluw door Vogelbescherming en Sovon een grootschalige nestentelling georganiseerd: de Publiekstelling. Door de laagdrempelige opzet kan iedereen die toegang heeft tot een locatie waar Boerenzwaluwen broeden het aantal nesten tellen en online doorgeven. Het grote succes in 2011 met meer dan 900 deelnemers en 2800 tellingen was genoeg reden om de Publiekstelling ook in de toekomst door te zetten.

De Publiekstelling is bedoeld voor het doorgeven van tellingen van één of een klein aantal erven en niet zo zeer voor tellingen van een telgebied of een groot aantal adressen waarvoor het Broedvogel Monitorings Project (BMP) meer geschikt is. We hopen dat u ook dit jaar weer meedoet!

2. Werkwijze in het veld

Globale opzet

- U kunt van adressen die u zelf kiest het aantal nesten doorgeven. Hierbij is het van belang dat u elk jaar hetzelfde adres en dezelfde objecten telt (niet meer, niet minder!). Wanneer er jaren zijn dat op een locatie geen Boerenzwaluwen broeden, wat eerder wel het geval was, geef dan ook deze nulwaarnemingen door!
- De eerste telling vindt plaats tussen 20 mei en 15 juni, de tweede telling (facultatief) vindt plaats tussen 5 en 25 juli. Er zijn twee telperiodes omdat we inzicht willen krijgen in het aandeel van de populatie dat een tweede legsel heeft. Broedde een zwaluwpaar wel in de eerste periode en niet in de tweede? Geef dan voor de tweede periode een nulwaarneming door.
- Indien het niet uw eigen erf betreft, benadert u eerst de erfbewoner en vraagt om toestemming om de nesten te tellen. Leg uit dat u alle gebouwen op de aanwezigheid van Boerenzwaluwen wilt controleren. Mogelijk vindt de erfbewoner het leuk om daarbij te helpen. Geef aan dat u na uw eerste bezoek nog een keer wilt terug komen om ook de tweede legsels te tellen.

Gebruik van een spiegeltje bij nestcontroles bespaart veel tijd en is veiliger (foto: Jouke Altenburg).

Jonge Boerenzwaluwen worden gevoerd door hun ouders (foto: Jouke Altenburg).

Zoeken van bewoonde nesten

- Ga systematisch de balken/potentiële nestplekken langs.
- Gebruik een spiegeltje op een (uitschuif)stok en een zaklamp; dat bespaart veel tijd en is veiliger. Met name bij hoge nesten is het soms moeilijk balanceren met een lange steel. Pas daarbij op dat je niet per ongeluk een deel van het nestje kapot stoot.
- Ga in een onoverzichtelijke schuur enkele minuten rustig op een plek met goed overzicht zitten en houd in de gaten waar oudervogels heenvliegen. Afvliegende vrouwtjes en/of alarmerende oudervogels wijzen op een nest in de eifase. Nesten met jongen die worden gevoerd zijn gemakkelijk op geluid te localiseren.

Wanneer is een nest bewoond?

- Nest in aanbouw (verse modder) en nesten met een verse kleirand zijn bewoond.
- Nesten die gevoerd zijn met frisse (witte) veertjes zijn bewoond.
- In de vroege jongenfase ligt er nog geen poep onder het nest. Pas vanaf een dag of vijf tot zeven poepen de jongen zelf over de rand. Nesten met oudere jongen zijn gemakkelijk op te sporen aan de witte plakaten op de grond. Boven poep kan echter ook een slaapplek van één of meerdere mannetjes gelegen zijn.
- Mussennesten bevatten geen klei en zijn veel slierteriger door het gebruik van lange grassen.

3. Invoer tellingen op tuintelling.nl

- Maak een account aan op www.tuintelling.nl. Dit kost slechts enkele minuten.
- Maak voor elke erf waar u telt een tuin aan. Dit hoeft u slechts eenmaal te doen.
- Wanneer u uw telling gaat invoeren log dan in en kies voor evenementtelling.
- Geef de resultaten van de telling per erf door.
- Al u inlogt kunt u altijd het overzicht van uw tellingen per locatie terugzien en indien nodig wijzigen.

4. Contact

Heeft u vragen of opmerkingen? Mail dan naar info@tuintelling.nl

We hopen op uw medewerking en zijn benieuwd naar de telresultaten!